

Հաստատված է
Պետություն և իրավունքի
տեսություն և
սահմանադրական
իրավունքի ամբիոնի 31.08.2020
թ.

նիստում (արձ.թիվ 1)
 Ամբիոնի պետ՝ .....
 (ստորագրություն և ն)
 .....
 (ամիսամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՅԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

(Կազմվել է ուսումնական ծրագրի նախագծի հիման վրա)

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Պետություն և իրավունքի տեսություն և 2
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	Իրավագիտություն, վճարովի նստուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ	Պետություն և իրավունքի տեսություն և սահմանադրական իրավունքի ամբիոն E-mail: pitambion@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Ռ.Մարանդյան (ի.գ.թ.) E-mail: rmarandyan@mail.ru, հեռ. 055 95 63 86
ՈՒՍՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	1-ին կոնրս, 2-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	5(հի ն գ)
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ	<p>«Պետություն և իրավունքի տեսություն և 2» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 150 ժամ, որից 32 ժամ դասախոսություն, 32 ժամ սեմինար պարապմունք, 86 ժամ ինքնուրույն աշխատանք:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականությանը ներդրում մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարություններ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը չորս և արանային ժամ տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում քննություն և հանձնելով:</p>

<p>ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ</p>	<p>Դասընթացը կառուցվում է հանրակրթական ավագ դպրոցում «Հասարակագիտություն» առարկայի ճեռքերով զիտելի իքսերի հիման վրա:</p>
<p>ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<p>«Պետություն և իրավունքի տեսություն 2» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են իրավունքի հասկացությունը, էությունը, արժեքը, իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը, նշանակությունը և տեսակները, իրավունքի սկզբունքների և իրավական քսիոմաների հարաբերակցությունը, սոցիալական կարգավորման հասկացությունը, սոցիալական կարգավորիչների տեսակները և գործառնյթները, իրավունքի, բարոյականության և սոցիալական այլ կարգավորիչների հարաբերակցությունը, իրավունքի գործառնյթների հասկացությունը, սոցիալական նշանակությունը և համակարգը, իրավական նորմի հասկացությունը, կառուցվածքը, տեսակները, իրավունքի ադբյուրի հասկացությունը և տեսակները, իրավունքի համակարգի հասկացությունը, կառուցվածքը, հանրային և մասնավոր, միջազգային և ներպետական իրավունքների հարաբերակցությունը, իրավահարաբերություն հասկացությունը, տեսակները, կառուցվածքային տարրերը, իրավաբանական փաստի հասկացությունը և տեսակները, իրավագիտակցության հասկացությունը, կառուցվածքը, տեսակները, իրավական մշակությունը, իրավական ժխտողականությունը և գաղափարապաշտությունը, իրավաբանական կրթությունը, իրավական վարքագծի հասկացությունը, տեսակները և իրավաբանական պատասխանատվությունը պետական հարկադրանքի համակարգում:</p>
<p>ՆՊԱՏԱԿ</p>	<p>Դասընթացի նպատակն է սովորողներին հաղորդել զիտելի քսեր և ձևավորել կարողություններ իրավունքի հասկացության, էության, արժեքի, իրավունքի սկզբունքների հասկացության, նշանակության և տեսակների, իրավունքի սկզբունքների և իրավական քսիոմաների հարաբերակցության, սոցիալական կարգավորման հասկացության, սոցիալական կարգավորիչների տեսակների և գործառնյթների, իրավունքի, բարոյականության և սոցիալական այլ կարգավորիչների հարաբերակցության, իրավունքի գործառնյթների հասկացության, սոցիալական նշանակությունը և համակարգի, իրավական նորմի հասկացության, կառուցվածքի, տեսակ-</p>

ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ

ն եր ի , ի ռ ա վ ու ը ն ք ի աղ բ յ ու ը թ ի
 հ ա ս կ ա գ ու թ յ ա ն և տ ե ս ա կ ն եր ի , ի ռ ա վ ու ը ն ք ի
 հ ա մ ա կ ա ռ գ ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ա ն ,
 կ առ ու ց վ ած ք ի , հ ա ն ռ ա յ ի ն և մ ա ս ն ա վ ո թ , մ ի -
 ջ ա գ գ ա յ ի ն և ն եր պ ե տ ա կ ա ն ի ռ ա վ ու ը ն ք ն եր ի
 հ ա ռ ա բ եր ա կ ց ու թ յ ա ն , ի ռ ա վ ա -
 հ ա ռ ա բ եր ու թ յ ա ն հ ա ս կ ա գ ու թ յ ա ն ,
 տ ե ս ա կ ն եր ի , կ առ ու ց վ ած ք ա յ ի ն տ ա թ ռ եր ի ,
 ի ռ ա վ ա բ ա ն ա կ ա ն փ ա ս տ ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ա ն և
 տ ե ս ա կ ն եր ի , ի ռ ա վ ա գ ի տ ա կ ց ու թ յ ա ն հ ա ս -
 կ ա գ ու թ յ ա ն , կ առ ու ց վ ած ք ի , տ ե ս ա կ ն եր ի ,
 ի ռ ա վ ա կ ա ն մ շ ա կ ու յ թ ի , ի ռ ա վ ա կ ա ն
 ժ խ տ ող ա կ ա ն ու թ յ ա ն և գ աղ ա փ ա ռ ա պ ա շ տ ու թ -
 յ ա ն , ի ռ ա վ ա բ ա ն ա կ ա ն կ թ թ ու թ յ ա ն ,
 ի ռ ա վ ա կ ա ն վ ա թ ք ա գ ծ ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ա ն ,
 տ ե ս ա կ ն եր ի և պ ե տ ա կ ա ն հ ա ռ կ աղ ռ ա ն ք ի
 հ ա մ ա կ ա ռ գ ու մ ի ռ ա վ ա բ ա ն ա կ ա ն պ ա տ ա ս -
 խ ա ն ա տ վ ու թ յ ա ն վ եր ա բ եր յ ալ :

- Դ ա ս ը ն թ ա ց ի խ ն դ ի ի ռ ն եր ն ե ն`
- ն եր կ ա յ ա ց ն ել ի ռ ա վ ու ը ն ք ի
 հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը , է ու թ յ ու ը ն ը , ա թ ժ ե ք ը ,
  - ու ս ու մ ն ա ս ի թ ել ի ռ ա վ ու ը ն ք ի
 ս կ գ բ ու ը ն ք ն եր ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը , ն շ ա -
 ն ա կ ու թ յ ու ը ն ը և տ ե ս ա կ ն եր ը , ի ռ ա վ ու ը ն ք ի
 ս կ գ բ ու ը ն ք ն եր ի և ի ռ ա վ ա կ ա ն ա ք -
 ս ի ո մ ա ն եր ի հ ա ռ ա բ եր ա կ ց ու թ յ ու ը ն ը ,
  - ս ա հ մ ա ն ել ս ո ց ի ալ ա կ ա ն
 կ ա թ գ ա վ ո թ մ ա ն հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը ,
  - ու ս ու մ ն ա ս ի թ ել ս ո ց ի ալ ա կ ա ն
 կ ա թ գ ա վ ո թ ի չ ն եր ի տ ե ս ա կ ն եր ը և
 գ ո թ ծ առ ու յ թ ն եր ը , ի ռ ա վ ու ը ն ք ի , բ ա թ ո յ ա -
 կ ա ն ու թ յ ա ն և ս ո ց ի ալ ա կ ա ն ա յ լ
 կ ա թ գ ա վ ո թ ի չ ն եր ի
 հ ա ռ ա բ եր ա կ ց ու թ յ ու ը ն ը ,
  - ս ա հ մ ա ն ել ի ռ ա վ ու ը ն ք ի
 գ ո թ ծ առ ու յ թ ն եր ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը ,
 ու ս ու մ ն ա ս ի թ ել դ ռ ա ն ց ս ո ց ի ալ ա կ ա ն
 ն շ ա ն ա կ ու թ յ ու ը ն ը և հ ա մ ա կ ա ռ գ ը ,
  - ս ա հ մ ա ն ել ի ռ ա վ ա կ ա ն ն ո թ մ ի
 հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը , ն եր կ ա յ ա ց ն ել դ ռ ա
 կ առ ու ց վ ած ք ը և տ ե ս ա կ ն եր ը ,
  - ու ս ու մ ն ա ս ի թ ել ի ռ ա վ ու ը ն ք ի
 աղ բ յ ու ը թ ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը և տ ե ս ա կ ն ե -
 ը ը ,
  - ս ա հ մ ա ն ել ի ռ ա վ ու ը ն ք ի հ ա մ ա կ ա ռ գ ի
 հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը ,
  - վ եր հ ա ն ել ի ռ ա վ ու ը ն ք ի հ ա մ ա կ ա ռ գ ի
 կ առ ու ց վ ած ք ը , հ ա ն ռ ա յ ի ն և մ ա ս ն ա վ ո թ ,
 մ ի ջ ա գ գ ա յ ի ն և ն եր պ ե տ ա կ ա ն
 ի ռ ա վ ու ը ն ք ն եր ի հ ա ռ ա բ եր ա կ ց ու թ յ ու ը ն ը ,
  - ս ա հ մ ա ն ել ի ռ ա վ ա հ ա ռ ա բ եր ու թ յ ա ն
 հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը , ու ս ու մ ն ա ս ի թ ել դ ռ ա
 տ ե ս ա կ ն եր ը , կ առ ու ց վ ած ք ա յ ի ն տ ա թ ռ եր ը ,
 ի ռ ա վ ա բ ա ն ա կ ա ն փ ա ս տ ի հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը
 և տ ե ս ա կ ն եր ը ,
  - ս ա հ մ ա ն ել ի ռ ա վ ա գ ի տ ա կ ց ու թ յ ա ն
 հ ա ս կ ա գ ու թ յ ու ը ն ը , ու ս ու մ ն ա ս ի թ ել դ ռ ա
 կ առ ու ց վ ած ք ը , տ ե ս ա կ ն եր ը , ի ռ ա վ ա կ ա ն
 մ շ ա կ ու յ թ ը , ի ռ ա վ ա կ ա ն
 ժ խ տ ող ա կ ա ն ու թ յ ու ը ն ը ,
 գ աղ ա փ ա ռ ա պ ա շ տ ու թ յ ու ը ն ը և
 ի ռ ա վ ա բ ա ն ա կ ա ն կ թ թ ու թ յ ու ը ն ը ,

	<ul style="list-style-type: none"> • սահմանել իրավական վարքագծի հասկացողությունը, ուսումնասիրել դրատեսակները, • ուսումնասիրել իրավաբանական պատասխանատվությունը պետական հարկադրանքի համակարգում:
--	---

ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ Կարողանա՝	<ol style="list-style-type: none"> 1. սահմանել իրավունքի հասկացողությունը, վերլուծել դրա հասկանիչները, բացահայտել իրավունքի էությունը և արժեքը, 2. սահմանել իրավունքի սկզբունքները հասկացողությունը, ներկայացնել դրանց տեսակները, վերլուծել իրավունքի սկզբունքները և իրավական քսիոմաների հարաբերակցությունը, 3. բացահայտել սոցիալական կարգավորման համակարգում իրավունքի տեղը և դերը, 4. սահմանել իրավունքի գործառնությունը հասկացողությունը, ներկայացնել դրանց համակարգը, 5. սահմանել իրավական նորմի հասկացողությունը, ներկայացնել դրա կառուցվածքը և տեսակները, 6. սահմանել իրավունքի աղբյուրի հասկացողությունը, ներկայացնել դրա տեսակները, 7. սահմանել իրավունքի համակարգի հասկացողությունը, ներկայացնել դրա կառուցվածքը, տարբերակել հանրային և մասնավոր, միջազգային և ներպետական իրավունքները, 8. սահմանել իրավահարաբերություն հասկացողությունը, ներկայացնել դրա տեսակները և կառուցվածքը, 9. սահմանել իրավագիտակցության հասկացողությունը, ներկայացնել դրա կառուցվածքը, տեսակները, իրավական մշակույթը, 10. սահմանել իրավական վարքագծի հասկացողությունը, ներկայացնել դրա տեսակները, 11. մատնանշել պետական հարկադրանքի համակարգում իրավաբանական պատասխանատվության աման ձևատվությունները, ներկայացնել իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքները տեսակները:
--	---

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
Հիմնական	1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Ուս. ձեռնարկ / Յեղ. խումբ: Գիտ. խմբ.: Ա.

	<p>Ղամբարյան, Մ. Սուերադյան, Երևան, ՍԼՆԱԲԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ, 2014, 692 էջ,</p> <p>2. Պետություն և իրավունքի տեսությունը: Ուս. ձեռնարկ / Յեդ. խումբ: Գիտ. խմբ.: Ղամբարյան, Մ. Սուերադյան, 2-րդ լրամշակված հրատ., Երևան, ՍԼՆԱԲԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ, 2016, 628 էջ,</p> <p>3. Վաղարշյան Ա., Պետություն և իրավունքի տեսություն - 1 / Դասախոսություններ, ԵՊՀ, Եր.: Յեդիսակայիս հրատարակություն, 2013, 224 էջ,</p> <p>4. Վաղարշյան Ա., Պետություն և իրավունքի տեսություն - 1 / Դասախոսություններ, ԵՊՀ, Եր.: Յեդիսակայիս հրատարակություն, 2016, 280 էջ,</p> <p>5. Матузов Н. И., Малько А. В. Теория государства и права. Курс лекций. М., Изд-во «Юрист», 1997, 672 стр.</p> <p>6. Хропанюк В. Н., Теория государства и права / Учебник, 3-е изд., доп. и испр., М., Изд-во «Омега-Л», 2008, 384 стр.,</p> <p>7. Общая теория права и государства: Учебник для вузов / В. С. Нерсисянц, М., Изд-во «Норма: НИЦ ИНФРА-М», 2015, 560 стр.:</p>
<p>Լրացուցիչ</p>	<p>1. Վաղարշյան Ա., «Իրավունք» հասկացություն տեսամեթոդական և գործնական նշանակությունը // «Բանբեր Երևանի համալսարանի», «Իրավագիտություն», Երևան, 2014, 144.3, (№3), էջեր 3-13,</p> <p>2. Վաղարշյան Ա., Իրավունքի աղբյուրներին ու իրավական կարգավորման միջոցներին հարաբերակցությունը և հասարակական հարաբերություններին կարգավորման ստորակարգությունը // Պետություն և իրավունք, Երևան, 2006, թիվ 2-3 (32-33), էջեր 5-11,</p> <p>3. Керимов Д.А. Проблемы общей теории государства и права: Учеб. пособие, М., 2000. 179 стр.,</p> <p>4. Лебедев В. А. // Государственная власть как форма выражения публичной власти / Вестник Челябинского государственного университета, 2010, № 25 (206) Право, Вып 25, стр. 5-9,</p> <p>5. Мелехин А. В., Теория государства и права: Учебник, М., Маркет ДС, 2007, 640 стр.,</p> <p>6. Венгеров А. Б., Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. 3-е изд., М., Юриспруденция, 2000, 528 стр,</p> <p>7. Матузов Н. И., Малько А. В. Теория государства и права. М., Изд-во «Юрист», 2004, 512 стр.,</p> <p>8. Абдулаев М. И., Теория государства и права: Учебник для высших учебных заведений, М., Финансовый контроль, 2004, 410 стр.:</p>

<p>ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐԵՎ ԿՇԻՌ</p>	<p>Ձևն ու թյուն («Գերագանց», «Լավ», «Բավարար» կամ «Անբավարար»):</p>
<p>ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՍԵՆԱՆԻՉՄՆԵՐ</p>	<p>Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություններ: Սովորողներին գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերագանց», «Լավ», «Բավարար» կամ «Անբավարար»:</p> <p>Սովորողներին գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով`</p>

	<p>ա) «Գերագանց», եթե ունկնդիրը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ճիշտ է հիմնավորում պատասխանը, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով:</p> <p>բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է տեսական դրույթները ճիշտ տեղայնացնել կոնկրետ օրինակներում:</p> <p>գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը:</p> <p>դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ:</p>
<p>ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p>	
<p>Ներկայություն</p> <p>Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ</p> <p>Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ</p>	<p>Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի սովորողին:</p> <p>Սովորողի՝ դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն աշխատանքների հանձնում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև՝ մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:</p> <p>Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է գրոմիավոր:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում սովորողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:</p>

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՂՄԱՆ ՔԱՐՏԵՉ

Թեմա 1 Իրավունքի հասկացությունը և էությունը (2ժամ դասախոսություն, 2ժամ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները 2. Իրավունքի էությունը 3. Իրավունքի արժեքը 	<p>Հարցեր 1-3-ներկայացվում է դասախոսություն, սովորողներին ուշադրությունը հրավիրելով առանցքային հարցերի վրա:</p> <p>Հարց 1-ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և առանձնացնում իրավունքի հիմնական հատկանիշները:</p> <p>Հարցեր 1-3-անցկացվում է սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են իրավունքի հասկացությունը, էությունը և արժեքը, քննարկում են ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքները:</p>

Թեմա 2 Իրավունքի սկզբունքները (4ժամ դասախոսություն, 4ժամ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը 2. Իրավունքի սկզբունքների տեսակները 3. Իրավունքի սկզբունքներ և իրավական քսիոմաներ 	<p>Հարցեր 1-3-ներկայացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարց 3-ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են գրականությանը՝ իրավունքի սկզբունքների և իրավական քսիոմաների հարաբերակցության վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար:</p> <p>Հարցեր 1-3-անցկացվում է սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը, նշանակությունը, տեսակները, իրավունքի սկզբունքների և իրավական քսիոմաների հարաբերակցությունը, կատարվում է դրանց խմբային քննարկում: Սովորողները ներկայացնում են</p>

	ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքները:
--	-------------------------------------

Թեմա 3 Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում (4ժամ դասախոսություն, 4ժամ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Սոցիալական կարգավորման հասկացությունը, սոցիալական կարգավորիչների տեսակները և գործառույթները</p> <p>2. Իրավունքի և բարոյականության հարաբերակցությունը</p> <p>3. Իրավունքի և սոցիալական այլ կարգավորիչների հարաբերակցությունը</p>	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 2-3 - ինքնուրույն աշխատանք: Սովորողներն ուսումնասիրում են թեմային առնչվող գրականությունը և դասախոսին ներկայացնում են բարոյականության և սոցիալական այլ կարգավորիչների հետ ունեցած հարաբերակցության առավել կարևոր հիմնախնդիրները՝ դրանց լուծման սեփական դիրքորոշումներով:</p> <p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են սոցիալական կարգավորման հասկացությունը, սոցիալական կարգավորիչների տեսակները, գործառույթները, իրավունքի և սոցիալական այլ հարաբերակցությունը, ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքները: Կատարվում է սովորողների հարցում և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքների խմբային քննարկում:</p>

Թեմա 4 Իրավունքի գործառույթները (2ժամ դասախոսություն, 2ժամ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Իրավունքի գործառույթների հասկացությունը և սոցիալական նշանակությունը</p> <p>2. Իրավունքի գործառույթների համակարգը</p> <p>3. Իրավունքի հատուկ իրավաբանական գործառույթներին ընդհանուր բնութագիրը</p>	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարց 1 - ինքնուրույն աշխատանք: սովորողներն ուսումնասիրում են թեմային առնչվող գրականությունը և դասախոսին ներկայացնում իրավունքի գործառույթների սահմանման և ☐ իրավունքի դեր ☐, ☐ իրավունքի խնդիր ☐ ու ☐ իրավունքի</p>

	<p>գործողություն ☐</p> <p>հասկացություններին դրանց տարանջատման հիմնախնդիրներն ու այդ կապակցությամբ սեփական մոտեցումները:</p> <p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքները, կատարվում է նրանց գիտելիքների ստու- գում հարցման միջոցով:</p>
--	--

<p>Թեմա 5 Իրավական նորմ (2ժամ դասախոսություն, 2ժամ սեմինար պարապմունք)</p>	
<p>Թեմայի հարցեր</p>	<p>Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն</p>
<p>1. Իրավական նորմի հասկացությունը և հատկանիշ- ները</p> <p>2. Իրավական նորմի կառուցվածքը</p> <p>3. Իրավական նորմերի տեսակները</p>	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարց 1 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը, ուսումնա- սիրում իրավական նորմի հատկանիշները և սո- ցիալական այլ նորմերի հետ հարաբերակցությունը:</p> <p>Հարցեր 1-3. Սեմինար պարապմունք: Կատարվում է սովորողների գիտելիքների ստուգում հարցման եղանակով: Խմբա- յին քննարկման միջոցով ամփոփվում են ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքները:</p>

<p>Թեմա 6 Իրավունքի աղբյուրները (4ժամ դասախոսություն, 4ժամ սեմինար պարապմունք)</p>	
<p>Թեմայի հարցեր</p>	<p>Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն</p>
<p>1. Իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը և տեսակնե- րը</p> <p>2. Նորմատիվ իրավական ակտ</p> <p>3. Նորմատիվ պայմանագիր</p> <p>4. Դատական նախադեպ</p> <p>5. Իրավական սովորույթ</p> <p>6. Իրավական դոկտրինը</p>	<p>Հարցեր 1-6 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 2-6 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են անհրաժեշտ գրականությանը և դասախոսին ներկայացնում ժամանակակից պայմաններում իրավունքի նշված աղբյուրների առանձնահատկություններին վերաբերյալ տեսական մոտե- ցումները և այդ կա- պակցությամբ սեփական դիրքորոշումները:</p> <p>Հարցեր 1-6 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք, որի</p>

	<p>ընթացքում սովորողները ներկայացնում են իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը և տեսակներից՝ յուրաքանչյուրը, կատարվում է ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքների խմբային քննարկում:</p>
--	--

<p align="center">Թեմա 7 Իրավունքի համակարգը (2-րդ դասախոսություն, 2-րդ սեմինար պարապմունք)</p>	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Իրավունքի համակարգի հասկացությունը և կանոնակարգի տարրերը</p> <p>2. Հանրային իրավունք մասնավոր իրավունք</p> <p>3. Միջազգային իրավունք և ներպետական իրավունք</p>	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 2-3 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը, կատարում են հանրային և մասնավոր, միջազգային և ներպետական իրավունքների հարաբերակցության վերլուծություն, ներկայացնում են սեփական դիրքորոշումներն այդ կապակցությամբ:</p> <p>Հարցեր 1-3: Սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են թեման, ինչպես նաև կազմակերպվում է ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքների խմբային քննարկում:</p>

<p align="center">Թեմա 8 Իրավահարաբերություն (4-րդ դասախոսություն, 4-րդ սեմինար պարապմունք)</p>	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Իրավահարաբերություն հասկացությունը և հատկանիշները</p> <p>2. Իրավահարաբերության տեսակները</p> <p>3. Իրավահարաբերություն սուբյեկտ: Իրավասուբյեկտություն</p> <p>4. Իրավահարաբերության օբյեկտ</p> <p>5. Իրավահարաբերություն բովանդակություն</p> <p>6. Իրավաբանական փաստի հասկացությունը և տեսակները</p>	<p>Հարցեր 1-6 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 3-5 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են անհրաժեշտ գրականությանը և դրավերլուծության հիման վրա դասախոսին ներկայացնում իրավահարաբերության կառուցվածքային տարրերի վերաբերյալ տեսական մոտեցումները և այդ կապակցությամբ սեփական դիրքորոշումները:</p> <p>Հարցեր 1-6 - սեմինար պարապմունք: Սովորողների հարցման, ինչպես նաև խմբային քննարկման միջոցով կատարվում է դասա-</p>

	վանդված նյութի և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքներին ամփոփում, պարզվում է դրանց յուրացման աստիճանը:
--	---

Թեմա 9 Իրավագիտակցություն, իրավական մշակույթ և իրավաբանական կրթություն (2-րդ և 3-րդ դասախոսություններ, 2-րդ և 3-րդ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավագիտակցության հասկացությունը, կառուցվածքը և տեսակները 2. Իրավական մշակույթ 3. Իրավական ժխտողականություն (նիհիլիզմ) և դադարապաշտություն (հդեալիզմ) 4. Իրավաբանական կրթություն 	<p>Հարցեր 1-4 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 2-4 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են անհրաժեշտ գրականությանը, վերլուծում իրավական մշակույթի, իրավական ժխտողականության և դադարապաշտության ձևավորման վրա ազդող գործոնները, իրավաբանական կրթության արդի հիմնախնդիրները և ներկայացում իրենց դիրքորոշումները քննարկվող հարցերի կապակցությամբ:</p> <p>Հարցեր 1-4 - սեմինար պարապմունք: Սովորողներին հարցման, ինչպես նաև խմբային քննարկման միջոցով կատարվում է դասավանդված նյութի և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքներին ամփոփում, պարզվում է դրանց յուրացման աստիճանը:</p>

Թեմա 10 Իրավական վարքագիծ (2-րդ և 3-րդ դասախոսություններ, 2-րդ և 3-րդ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավական վարքագծի հասկացությունը և տեսակները 2. Իրավաչափ վարքագծի հասկացությունը և տեսակները 3. Իրավախախտման հասկացությունը, կազմը և տեսակները 4. Իրավունքի չարաշահում 5. Օբյեկտիվորեն հակաիրավական (առանց մեղքի) վարքագիծ 	<p>Հարցեր 1-5 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 3-5 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են իրավախախտման, իրավունքի չարաշահման և օբյեկտիվորեն հակաիրավական (առանց մեղքի) վարքագծի անձնահատկություններին և տարբերակման վերաբերյալ տեսական մոտեցումներին, ներկայացնում են իրենց դիրքորոշումները նշված հարցերի կապակցությամբ:</p> <p>Հարցեր 1-5 - սեմինար</p>

	<p>պարապմունք: Սովորողներին հարցման, ինչպես նաև խմբային քննարկման միջոցով կատարվում է դասավանդված նյութի և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքների ամփոփում, պարզվում է դրանց յուրացման աստիճանը:</p>
--	--

Թեմա 11 Իրավաբանական պատասխանատվությունը պետական հարկադրանքի համակարգում (4ժամ դասախոսություն, 4ժամ սեմինար պարապմունք)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Պետական հարկադրանքի հասկացությունը, հատկանիշները և տեսակները</p> <p>2. Իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը, հատկանիշները և նպատակները</p> <p>3. Իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքները</p> <p>4. Իրավաբանական պատասխանատվության տեսակները</p>	<p>Հարցեր 1-4 - անցկացվում է դասախոսություն:</p> <p>Հարցեր 1-2 - ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են անհրաժեշտ գրականությանը, վերլուծում պետական հարկադրանքի և իրավաբանական պատասխանատվության հարաբերակցությունը, ներկայացնում են իրենց դիրքորոշումներն այդ կապակցությամբ:</p> <p>Հարցեր 1-4 - սեմինար պարապմունք: Սովորողներին հարցման, ինչպես նաև խմբային քննարկման միջոցով կատարվում է դասավանդված նյութի և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունքների ամփոփում, պարզվում է դրանց յուրացման աստիճանը:</p>

Հարցաշար

«Պետություն և իրավունքի տեսություն 2» դասընթացի քննության

1. Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները
2. Իրավունքի էությունը
3. Իրավունքի արժեքը
4. Իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը
5. Իրավունքի սկզբունքների տեսակները
6. Իրավունքի սկզբունքներ և իրավական քսիոմաներ
7. Սոցիալական կարգավորման հասկացությունը, սոցիալական կարգավորիչների տեսակները և գործառույթները
8. Իրավունքի և բարոյականության հարաբերակցությունը
9. Իրավունքի և սոցիալական այլ կարգավորիչների հարաբերակցությունը
10. Իրավունքի գործառույթների հասկացությունը և սոցիալական նշանակությունը
11. Իրավունքի գործառույթների համակարգը
12. Իրավունքի հատուկ իրավաբանական գործառույթների ընդհանուր բնութագիրը
13. Իրավական նորմի հասկացությունը և հատկանիշները
14. Իրավական նորմի կառուցվածքը
15. Իրավական նորմերի տեսակները
16. Իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը և տեսակները
17. Նորմատիվ իրավական ակտ
18. Նորմատիվ պայմանագիր
19. Դատական նախադեպ
20. Իրավական սովորույթ
21. Իրավական դոկտրինը
22. Իրավունքի համակարգի հասկացությունը և կառուցվածքային տարրերը
23. Հանրային իրավունք և մասնավոր իրավունք
24. Միջազգային իրավունք և ներպետական իրավունք
25. Իրավահարաբերությունների հասկացությունը և հատկանիշները
26. Իրավահարաբերության տեսակները
27. Իրավահարաբերության սուբյեկտ: Իրավասուբյեկտությունը
28. Իրավահարաբերության օբյեկտ
29. Իրավահարաբերության բովանդակությունը
30. Իրավաբանական փաստի հասկացությունը և տեսակները
31. Իրավագիտակցության հասկացությունը, կառուցվածքը և տեսակները
32. Իրավական մշակույթ
33. Իրավական ժխտողականությունը (և իհիլիզմ) և գաղափարապաշտությունը (իդեալիզմ)
34. Իրավաբանական կրթությունը

35. Իրավական վարքագծի հասկացությունը և տեսակները
36. Իրավաչափ վարքագծի հասկացությունը և տեսակները
37. Իրավախախտման հասկացությունը, կազմը և տեսակները
38. Իրավունքի չարաշահում
39. Օբյեկտիվորեն հակաիրավական (առանց մեղքի) վարքագիծ
40. Պետական հարկադրանքի հասկացությունը, հատկանիշները և տեսակները
41. Իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը, հատկանիշները և նպատակները
42. Իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքները
43. Իրավաբանական պատասխանատվության տեսակները